

عقیده و دین آزادی های محدودیت

هم شاید اخبار و کردن از تماشا شما
آ برای را هایی محدودیت هادولت از بسیاری که می دانید تان زندگی شخصی تجربه از
آنها هستند قائل عقیده و دین زادی
دارند را دینی عقاید ابراز کردن محدود به نیاز گوناگون دلایل به که می کنند استدلال
و توجیه ها قابل محدودیت وقت چه که می دانیم چطور پس
نیستند؟ زمان چه و هستند مجاز

داشتن، حقّ که می دارد اظهار حقوق بشر المللی بین قانون
ه نباید حقّ این – است مطلق عقیده یا دین یک کردن ترک یا دادن تغییر کردن، انتخاب
محدود رگز
زمانی تنها اما شود محدود تواندمی باور یا دینی عقاید ابراز حقّ دیگر، سوی از شود
شود رعایت زیر قانون چهار که

۱. هر محدودیتی باید در قانون پیش بینی شود.
دلیل آن این است که از عملکردهای غیر قابل
پیش بینی یا ناهماهنگ دولت ها، پلیس و
دادگاه ها جلوگیری شود.
۲. هر محدودیتی باید برای محافظت از امنیت
عمومی، نظم عمومی، بهداشت و اخلاق
جامعه یا حقوق و آزادی های دیگران لازم
باشد. این نکته مهم است. اعمال یک
محدودیت به دلیل اینکه برای محافظت از
افراد دیگر لازم است با انتخاب محدودیت ها
بر اساس آنچه رأی به دست می آورد بسیار
متفاوت است.
۳. محدودیت ها نباید تبعیض آمیز باشند.
۴. هر محدودیتی باید متناسب با مشکل ناشی از
ابراز عقیده باشد.

بدون هستند مهم حقیقتاً قوانین این
کنند محدود ندارند دوست که را عملی یا گروه هر توانندی هادولت آنها،
راه آخرین که قرار است هامحدودیت
دولت سوی از کنترل برای ابزاری نه باشند، حل
دهیم را نشان قوانین این معنی تا کنیم استفاده ساختگی مثال یک از اینجا در

در که کنید را تصور شهری
پرس و عبادت برای هایی مکان آنها همهء بکنندی زندگی مختلف مذهبی گروه پنج آن
و سر خاصی به مقدار آنها همهء و دارند تش
آنها شده همسایگان رنجاندن باعث که کنند، می ایجاد صدا
مربوط شکایات فقط پلیس اما! است
کنندی دریافت را نامحسوب و کوچک گروه یک به

سطح بالای سر و صدا برای سلامتی مضر است
و بهداشت عمومی یک دلیل متقنی برای محدودیتها است. با این حساب، مقامات محل
ی چه کاری باید انجام دهند؟ برای محافظت از بهداشت عمومی چه نوع مقرراتی لازم
، غیر تبعیض آمیز و متناسب هستند؟

مجاز میزان که کلی قانون یک خصوص، به مورد این در
به که قانونی بود خواهد مناسب کند تعیین عمومی جلسات همهء برای را صدا
از گروهی اگر شود می اعمال دیگران و مذهبی های گروه همهء برای مساوی طور
صدا را کم یا که از آنها خواسته شود بود خواهد متناسب کند، حد مجاز تجاوز
منع آنها از ملاقات با یکدیگر یا سکوت کامل تقاضای با جریمه مواجه شوند یا کنند
متناسب نخواهد بود

فقط آنها اگر حتی کند، اجرا مساوی طوری قانون را به باید پلیس و
می کنند دریافت شکایت نامحسوب های گروه از
است و ساده جزئی مثال نسبتاً یک این

کنیم، معمولاً می نگاه عقیده و دین آزادی عمدهء های نقض به وقتی
به هامحدودیت زیرا می شوند، گرفته نادیده قوانین این که دید توان می راحتی به
هستند نامتناسب یا آمیز تبعیض غیر ضروری، وضوح

ثبت های ساختمان در خارج از که را مذهبی های فعالیت کلیه کشورها برخی شوند، می انجام منظور این برای شده
مهم با شام صرف از قبل دعای حتی که شود می باعث هامحدودیت این .کنند می ممنوع
!نیست قانونی به وضوح محدودیت این !محسوب شود غیرقانونی در خانه آنان تان
امر درست این آیا مثلاً .وجود دارد هم زیادی انگیز بحث اما موارد
بدن اعضای همه که اسلامی شنای لباس - بورکینی فرانسه در شهردار یک که است
از مناطقی مقامات در اینکه یا کند؟ ممنوع اعلام - پوشانندی را پاها و بجز صورت
کنند؟ محدود عقایدشان تبلیغ برای ها را گروه بعضی هند حق

تا بپرسند باید هادادگاه که بپردازیم سؤالی به هفت داریم قصد ما برنامه این در
آن امید .خیر یا هستند قانونی وضع شده های محدودیت آیا که کنند مشخص
به این که است
.کنید ارزیابی را هستید روروبه آن با که های محدودیت تا کند کمک شما

**مطرح باید که سؤالی اولین کند، می ایجاد را های محدودیت دولت یک وقتی
عق یا دین یک کردن اتخاذ یا داشتن مطلق حق با محدودیت این آیا که است این شود
خیر؟ یا دارد تداخل ابراز آن یا یده،**

.نیستند دولت مشروع اقدامات بشود، محدود افراد مطلق حق اگر
بپردازیم مان بعدی سؤال به باید بشود، محدود عقیده ابراز اگر اما

**محدود که رفتاری آیا
است؟ رفتار یک فقط یا است، باور یا دینی عقیده ابراز یک شده**

.شوند می هدایت ما عقاید توسط اغلب دهیم می ما انجام که کارهایی
ما که را آنچه هر اما
ک کند می شکایت شخصی وقتی .نیست عقیده یا دین شده محافظت ابراز می دهیم انجام
محدود شده عقیده اش ابراز حق ه
مورد رفتار آیا که می کنند شروع گیری تصمیم این با هادادگاه است،
و رفتار بین رابطه به نگاه با را کار این آنها .است اعتقادی یا دینی عقیده ابراز نظر
دو وجود این بین نزدیکی ارتباط آیا ببینند تا دهند می مورد نظر انجام اعتقاد
رفتن مثلاً .آسان است گیری تصمیم این اوقات گاهی .نه یا دارد
و دارد مسیحیت با نزدیکی ارتباط مسیحیان برای کلیسا به
اسلام دارد با تنگاتنگی رابطه گرفتن روزه

نیست، مهم صلیب یک پوشیدن مسیحی یک برای مثلاً نیست ساده همیشه این اما هم در مسلمان و زنان است مذهبی هویت عمیق ابراز یک این دیگری برای اما دارند متفاوتی عقاید سر پوشش مورد

دگیری تصمیم هستند صحیح عقاید کدام بگیرند تصمیم که نیست هادادگاه وظیفه این به دینی عقیده یک ابراز به عنوان چیزی چه اینکه ر مورد تفسیرها برخی که سازدمی مواجه معتقداتی قضاوت خطر با را هادادگاه آید، می حساب می دهد ترجیح دیگر برخی را بر الهیاتی ی ها دادگاه بنا بر این افراد است، متعلق به حقوق بشر شخص مورد عقاید به فزاینده ای به طور نهادی، الهیات به کردن نگاه جای به آن اگر که می آورند دلیل کنند، و می نگاه نظر است چنین آنها برای پس کند، می قلمداد مذهبی عقیده ابراز را عملی شخص

شده محافظت عقیده ابراز یک که کردیم ثابت وقتی در محدودیت این آیا که کنیم بررسی باید، است شده محدود خیر یا است شده بینی پیش قانون

وجود عرفی حقوق یا پرونده ای، کتبی، قانون قانون آیا و مقامات امر توسط این آیا یا داشته باشد؟ نظارت تحت را محدودیت این که دارد بر قانونی منبع هیچ بدون نیست مشروع محدودیت این ندارد، وجود قانونی مبنای هیچ اگر می شود؟ تحمیل مردم

دل یک از محافظت برای شده ایجاد محدودیت آیا که است این ارزیابی بعدی، مرحله لازم است؟ متقنی یل

آداب بین مستقیم ارتباطی آیا که کنیم بررسی باید ابتدا سؤال، این به پاسخ برای و نه، یا وجود دارد متقنی دلایل از یکی و شده اند محدود که رسومی و به بیایید لازم است؟ محدودیتی چنین آیا که کنیم بررسی اینکه دوم ببیندازیم نگاهی سؤالها این از یک هر

الملل، بین طبق قانون عمومی، امنیت از حمایت عقیده یا دین آزادی کردن محدود برای متقنی دلایل تنها است دیگران های آزادی حقوق و یا اخلاق یا بهداشت عمومی، نظم

وجود آن برای شواهدی آیا کند؟ و می تهدید را دلایل این شده محدود رفتار چگونه پس، دارد؟

محدود شده و رسوم آداب بین **مستقیمی** ارتباط باید دولت دهد نشان متقنی دلایل از یکی و را افراد هندو آیین طبقاتی نظام تب با مطرود های گروه .کندمی تقسیم مطرود های گروه و ترپایین و بالاتر طبقه های به از معابد از بعضی .هستند روروبه اقتصادی و اجتماعی های آسیب و گسترده عیض را در سال ۱۹۴۹ طبقاتی سیستم هند .کردندمی جلوگیری مطرود هندوهای ورود از نیستند مجاز دیگر معابد و کرد لغو گذاردمی سر پشت موفقیت با را آزمون محدودیت این .کنند جلوگیری مطرودین ورود از حقوق حفاظت و طبقاتی تبعیض از جلوگیری بین که زیرا - وجود دارد . مستقیمی و روشن ارتباط دیگران های آزادی و متقنی دلایل هادولت اوقات بعضی و ندارند روشنی ارتباط چنین هامحدودیت همهء اما .کنندمی استفاده از آنها سوء یا و دهندمی به غلط جلوه یا را

اغلب عقیده یا دین آزادی های محدودیت از موارد از بسیاری عمومی نظم قوانین .است **عمومی نظم** به مربوط را کفرگویی هم گاهی و خشونت به تحریک تهاجم، تهدیدها، جمله آوردمی در نظارت تحت

مستلزم لزوماً باور یا دین عقیدهء ابراز آزادی ب یا توانندمی عقاید که است بدیهی .است حقیقت معتقدید شما که است چیزی گفتن حق

متأسفانه .می کند تحریک را خشونت که هایی روش به یا شود مطرح آمیز صلح طور از بعضی

رنجانند است خودشان عقاید از غیر که دیگران مسالمت آمیز عقاید ابراز از آنقدر مردم عق بعضی آمیز مسالمت ابراز کشورها برخی .دهندمی پاسخ خشونت با که می شوند ه اساس بر متقنی دلایل که استدلال این با کنندمی اعلام را ممنوع اید وجود هاو باش خشونت اوج خطر زیرا دارند عمومی نظم جماعت عقاید عمومی ابراز اندونزی کشور اساس، همین بر .دارد نتیجه، است .در کرده ممنوع اعلام را خداناباوران و احمدیه مسلمین م تحریک یا کفرگویی به خشونت قربانیان شوند، متهم خشونت عاملان اینکه جای به .شوندمی تهم

در دهندهمی کاهش را خشونت هرگز قوانینی چنین مجاز باید دارند «نادرست» عقاید که افرادی که کهندهمی تقویت را ایده این آنها عوض، ب همه آیا است عمومی اخلاق محدودیت اعمال دشوار دلایل از دیگر یکی بشوند ات کارشناسان است؟ عمومی کسی چه اخلاقی باورهای و دارند؟ یکسان اخلاقی اورهای « از باید عمومی اخلاق تعریف که گویندهمی ملل سازمان حقوق بشر بشود ناشی «بسیاری ومذهبی فلسفی اجتماعی، های سنت را تنها هامحدودیت اساس توانیدهمی شما دیگر، عبارت به کنید بنا اکثریت اخلاق پایهء بر شما را است ممکن این بیان نیست عقیده یا دین آزادی کردن محدود برای متقنی ای دلیل ملی امنیت که کند متعجب

دشمن کشور یک با مشترکی دین که هایی گروه خصوص به ، را هاگروه هادولت برخی کنوا نویسندگان نامندهمی ملی امنیت برای تهدیدی را آنها و می کنند دیوسازی دارند، ن نظم عمومی، بهداشت که کردند موافقت نسیون به آنها ملی امنیت افزودن و کندهمی فراهم محدودیت کافی اندازه به امنیت و وجود کند اجرا غیرقابل را عقیده یا دین آزادی اینکه خطر به آن هست نیاز بیشترین که زمانی خصوص به دارد دهد نشان و کند اثبات را مستقیم ارتباط یک باید دولت که کرده ایم ثابت ما بنابراین، مهم که دیدیم همچنین ما کندهمی تهدید را متقنی دلیل و رسوم آداب چگونه که و تفسیر درستی به آیا که گردد معین تا شوند بررسی متقنی دلایل که است نه یا می شوند اعمال

لازم است؟ محدودیت آن آیا: بپردازیم خود سؤال به قسمت دوم دهید اجازه لازم بلکه اکثریت یا سیاسی منظر از مورد دلخواه نه دولت نشان که کنیم فرض بیابید از حقوق حمایت و می کند پیشنهاد که محدودیتی بین مستقیمی رابطه که است داده وجود دارد دیگران های آزادی و

برانگیزد؟ را محدودیت یک که است جدی کافی اندازه به تهدید آیا است؟ مؤثر افراد سایر از حقوق حمایت در پیشنهادی محدودیت آیا وجود دارد؟ مشکل حلّ برای حقوق کردن محدود بجز دیگری های راه آیا و شده به پیشنهاد محدودیت اگر نیست، جدی کافی اندازه به مشکل اگر بدون آن حلّ برای دیگری های راه اگر یا کند، نمی کمک مشکل حلّ نیست لازم محدودیت که آن وقت است حقوق افراد وجود دارد، کردن محدود

بسیار آموزش مراکز به خاطر افراد امنیت و سلامت نگران که کندی ادعا چین دولت تا است این راه حل یک هستند متقنی ای دلایل امنیت و سلامت است هابودایی شلوغ را حقوقی راه حل این داده شود گسترش و نوسازی امکان مراکز به راهبه را به و هزار ویران را منطقه کلّ در عوض، دولت نمی‌کند محدود نبود ضروری عنوان هیچ به کار این کرد بیرون زور

وضوح اظهار ملل متحد به سازمان هستند ها لازم محدودیت بعضی البتّه، ممنوع باید مضر سنتی و رسوم آداب که است داشته زنان ختنه و پاگشایی های مناسک از برخی مانند باشد،

بنا هامحدودیت ضرورت اثبات اما بار نیستند واضح کاملاً از موارد بسیاری البتّه، باشد دولت دوش بر است

لازم محدودیت دارد و متقنی دلایل دولت که کردیم ثابت اینکه بعد از نه یا است آمیز تبعیض محدودیت این آیا که کنیم بررسی باید است،

ه آمیز تبعیض اعمال یا مشی هاخط قوانین، اگر دید سادگی به می‌توان که کنید فکر شاید و می‌کنند صدق افراد بعضی در مورد تنها صریحاً آنها اگر و بستند و شومی گفته مستقیم تبعیض تبعیض، این به آمیزند تبعیض آن وقت دیگران، نه است ممنوع

در که قوانینی اوقات بعضی اما افراد دارد برخی روی بر ای عمده تأثیر می‌کند، صدق همه مورد ندارد دیگران بر تأثیری هیچ و به برگردیم بیابید. شومی گفته غیر مستقیم تبعیض امر این به را قانونی شهر شورای صدا و سر پر عبادتی های مکان و مان خیالی شهر ا همین بر و کندی محدود را عمومی رویدادهای صداهای میزان که است کرده وضع اما اندکرده تنظیم خود را بلندگوهای مذهبی جوامع ساس بر ندارد وجود شان صدای کردن کم امکان و هستند بلند بسیار کلیسا های ناقوس مجبور است کلیسا قانون، این اساس تبعیض این ندارند مشکلی جوامع سایر که حالی در کند خودداری سنتی عمل این از است غیر مستقیم

شودمی غیرمستقیم تبعیض منجر به که وجود دارد عمومی قوانین از زیادی های نمونه
قان این می کنند اعلام ممنوع را عمومی اماکن در چاقو حمل کشورها از بسیاری مثلاً
ها. سیک استثنای ندارد، به عقیدتی و مذهبی های گروه بر تأثیری هیچ ون
بنابراین بپوشند تشریفاتی، چاقوی یک کیرپان، خود پیراهن زیر موظفند سیک مردان
کندمی محدود شان مذهبی را در انجام تعهدات سیک مردان توانایی قانون ،

ساخت برنامه ریزی مقررات کشورها بعضی در
شوند تأیید همسایه املاک صاحبان توسط جدید ساختمان های که می دارد الزام ساز و
مجوز گرفتن سنتی های گروه برای بنابراین باشند، متعصب است ممکن هاهمسایه اما
ترک کوچک و غیرسنتی های گروه تا تراست ساده خیلی برنامه ریزی

خطمشی ها و آداب و رسوم همچنین می تواند مشکلاتی ایجاد کند.
مثلاً اگر دانشگاهی همیشه امتحانات ورودی را شنبه ها برگزار کند، آن
وقت یهودیان فعال و ادونتیست ها محروم خواهند شد. غالباً کارگران و کارمندان از گر
وه های اقلیت مذهبی به جای اینکه مجاز
به داشتن مرخصی برای اعیاد خود باشند، موظفند روزهای تعطیل خود
را هماهنگ با اعیاد مذهبی اکثریت کنند.
تبعیض مستقیم برای همیشه ممنوع است.
اما دادگاه ها باید تبعیض غیرمستقیم را یک مشکل عملی تلقی کنند که در
هر کجا ممکن باشد حل گردد. و اغلب راه حل های ساده ای را می توان پیدا کرد. مثلاً
در شهر خیالی مان، شورای شهر می تواند یک استثناء قائل شود و
اجازه دهد ناقوس های کلیسا در روزهای یکشنبه و اعیاد مذهبی به صدا در آید.

در سوئد، امتحانات ورود به دانشگاه فقط شنبه ها برگزار می شد. آنها اکنون در روز
جمعه نیز برگزار می شود. و یونیفرم ها در محل کار اغلب می تواند وفق داده شود تا
مشمول تنوع مثل عمامه باشد.

اما دادگاه ها تصدیق می کنند که این امر همیشه امکان پذیر نیست. تبعیض غیرمستقیم در
صورتی می تواند قانونی باشد که ثابت
شود یک دلیل کافی، مثلاً یک توجیه عینی، برای آن وجود دارد. به عنوان
مثال، تدابیر کنترل عفونت در بیمارستان ها که کارکنان را

از پوشیدن جواهرات منع می‌کند، باعث محدود شدن برخی گروه‌ها می‌شود. این امر بر اساس بهداشت عمومی توجیه‌پذیر است. بهداشت عمومی مسلماً یک دلیل متقنی برای محدود کردن آزادی دین یا عقیده است. اما در رابطه با تبعیض غیرمستقیم، دادگاه‌ها دلایل دیگری را نیز می‌پذیرند. به عنوان مثال، یک شرکت ممکن است استدلال کند که تغییر در سیاست‌هایش، منافع شرکت را تضعیف می‌کند. یک فروشگاه لباس که فروشندگان را موظف به پوشیدن محصولات خود می‌کند، احتمالاً نیازی به استخدام فروشندگانی که از پوشیدن محصولات این شرکت به دلایل شرعی امتناع می‌ورزد ندارد.

بنابر این هر چند تبعیض مستقیم ممنوع است، باید با پیدا کردن راه حل‌های معقول برای تأمین نیازهای افراد و گروه‌ها، تا جایی که ممکن است جلوی تبعیض‌های غیرمستقیم را گرفت.

زمانی که ما ثابت کردیم که محدودیتی تبعیض‌آمیز نیست، باید تصمیم بگیریم که آیا متناسب است یا نه؟

تا چه حدی باید ابراز یک عقیده محدود شود؟ چه چیزی باید ممنوع شود، برای چه کسی، چه زمانی و کجا؟ تفاوت بسیار زیادی بین ممنوعیت انواع خاص لباس‌های مذهبی برای حرفه‌های خاص در انواع خاص محل کار با ممنوعیت پوشیدن لباس مذهبی برای همه در خیابان وجود دارد!

بنابر این دادگاه‌های بین‌المللی به تناسب نگاه می‌کنند. دادگاه‌ها در ایالات متحده آمریکا حتی معیارهای سخت‌تری را اعمال می‌کنند - محدودیت‌ها با دید به حداقل روش دست و پا گیر اعمال شود.

یک جنبه نهایی که برخی از دادگاه‌ها آن را در نظر می‌گیرند دکترین حاشیه مجاز تفسیر است.

جهان متنوع است و اصول حقوق بشر را می‌توان با روش‌های مختلف و مبتنی بر بستر ملی به کار گرفت.

به همین دلیل، بعضی دادگاه‌های بین‌المللی «دکترین حاشیه مجاز تفسیر» را اعمال می‌کنند، که اساساً بدین معنا است که مقامات دولتی زمینه ملی را بهتر درک می‌کنند و در جایگاه بهتری برای تدوین قوانین ملی قرار دارند، بنابراین دادگاه‌های بین‌المللی به آنها تا حدی اختیار می‌دهد.

این سؤال که حاشیۀ مجاز تفسیر دولت باید تا چه حد گسترده باشد، و آیا دادگاه‌ها حاشیۀ‌ای گسترده و بیش از حد می‌دهند موضوع مهمی برای بحث است!

به طور خلاصه:

برای تشخیص دادن اینکه آیا یک محدودیت مجاز است، از روند زیر استفاده می‌کنیم:

۱. تصمیم در مورد اینکه که آیا یک قانون حقّ مطلق برای داشتن یا تغییر دین یا عقاید شما، یا ابراز آن را محدود می‌کند.
۲. مشخص کردن اینکه آیا رفتار محدودشده به عنوان ابراز عقیدهء محافظت‌شده محسوب می‌شود یا نه.
۳. بررسی کردن اینکه آیا آن محدودیت مبنای قانونی دارد یا خیر.
۴. مشخص کردن اینکه تا چه حدی ابراز عقیده دلیل متقنی برای محدودیت، مانند حقوق و آزادی‌های دیگران، را تهدید می‌کند.
۵. بررسی کردن اینکه آیا آن محدودیت به طور مستقیم یا غیرمستقیم تبعیض‌آمیز است یا خیر.
۶. و در نظر گرفتن اینکه آیا آن محدودیت متناسب با تهدید ایجاد شده هست و در برآورده کردن آن مؤثر خواهد بود یا نه.

هنگامی که استدلال‌هایی را که دادگاه‌ها برای رعایت حقوق بشر باید استفاده کنند درک کنیم، می‌توانیم حقوق خود را به طور مؤثرتری مطالبه کنیم. ما همچنین می‌توانیم به طور کامل‌تری در بحث عمومی در مورد اینکه آیا دادگاه‌ها و دولت به درستی عمل می‌کنند یا اینکه آنها در حقیقت آزادی دین یا عقیده را نقض می‌کنند شرکت کنیم.

حقّ نشر: اس.ام.سی ۲۰۱۸